

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaali ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 38-39 • Perjantaina 23. syyskuuta 2005

56. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Martat
Kurkijoen
Marttayhdistys ry
1905-2005

Rummunsuon martta-
kerholaisia Alastaron
Hintsalan Kuntsilla
1950-luvulla.

Sivuillamme
TÄNÄN mm.

Eero Mäkikoski 1927-2005 3
Hiitolaiset Äijälässä 4
Kalakurjet Uitonsalmella 5
Elisenvaaran suurpommituksesta .. 6
Karjalaiset iltamat Loimaalla 7
Maahisen maja Hiitolassa 8

Kurkijokelaisen ilmestymispäivät 2005

7.10., 21.10., 4.11., 18.11.,
2.12., 16.12., 30.12.

Rummunsuon marttakerho

Rummunsuon marttakerholaiset kokoontuivat 18.4.2004 Loimaalla Ravintola Henriikkaan viettämään kerhonsa 60-vuotisjuhlaa.

Rummunsuon marttakerhon 60-vuotiskronikka

Syntyi kerhomme talvella, tammikuun paukkupakkasilla.
Oli vuosi silloin yksi, yhdeksän, neljä ja neljä,
ja asia sillä selvä.
Päivä oli kymmenes tammikuuta,
kun päätettiin ilman muuta –
marttakerho perustaa
ja sille nimeksi Rummunsuon marttakerho
antaa.
Oli paikalla Veikkolaisella 16 marttaa:
oli Helmiä, Helenaa, Miinaa ja Marttaa,
myös Tyyne, Katri sekä Sauniston Elli,
joka järjestötyöstä kertoili.

Niin alkoi toiminta vilkkaana,
tavattiin joka toisena keskiviikkona.
Päätettiin myös kursseja, juhlia järjestää
ja kerholle vähän omaisuutta kerryttää.
Oli kerholla jäseniä melkein neljäkymmentä,
sitä ei ”nyky-martta” oikein ymmärrä.

Oli juhlissa puheita, runoja, lauluja,
myös marttakerhot alettiin aina laululla.
Tätä perinnettä voisimme mekin soveltaa
ja nostaa vanhat arvot kunniaan.

Ihan kaikkea eivät perustajamarttamme ehtineet
toteuttamaan,
vaan joutuivat syksyllä evakkoon pakenemaan.
Niin päättivät he toiminnan toistaiseksi
lakkauttaa
ja sitä myöhemmin uusin voimin jatkaa.
Niinpä toimintaa evakossa jatkettiin,
silloin kerhoa Kurkijoen-Kurikan
siirtomarttakerhoksi kutsuttiin.
Kun sitten Loimaalle kotiuduttiin,
nimellä Kojonkulman siirtomarttakerho
kokoonnuttiin.

Oli toiminta alussa hankalaa,
kun vieraiden nurkissa piti asustaa.
Mutta martathan ovat tunnetusti sitkeää rotua,
eivät kauan he jaksaneet väentää porua,
vaan alkoivat innolla uudella toimia
ja uuteen mattoon jo kääriä loimia.
Olivat ehtineet he uudet kangaspuut hankkia,
kudontaa ja ruoanlaittoa kursseilla oppia.

Oli kutomakursseilla päättäjäiset komeat,
ja näytteillä liinat, tākänät soreat.
Oli mattoja, verhoja, pyyhkeitä paukutettu,
ja Anna Raitasen ohjeita noudatettu.
Kävi töitä katsomassa yli kaksisataa vierasta
16. huhtikuuta Eklundilla.

Oli vuosi viisikymmentäyksi hiljaiseloa,
oli martoilla varmaan silloin muuta menoa.
Vuonna viisikymmentäkolme retkeiltiin,
maatalousnäyttelyssä Kyrössä käytiin.
Retki jatkui kohti Turkua,
oli kuljettajana Aleksi Paavola.
Käytiin linnassa, Tuomiokirkossa
ja sitten huristettiin kohti Naantalien
emäntäkoulua.
Oli vastaanotto siellä ystävällistä,
eiköhän se monen martan mieltä pitkään
lämmitti.
Näin Aino Huipero retkestä sanaili,
hän silloin sihteerin tehtävää hoiteli.

Myös kulttuuria martat innokkaasti harrastaa,
käyty on teatterissa katsomassa Myrskyluodon
Maijaa.
On oopperat, operetit, konsertit kuultu,
taidenäyttelyissä taidetta tutkittu.

Ulkoiltu on Kojonkulman Korkeusvuorella,
sieniä, marjoja poimittu huolella.
Kierretty on myös yhdessä pururataa,
tosin toiset vain paistaneet makkaraa.

JATKUU SIV 3

Martat

Kurkijokelaisessa:

- 25.2. Aromäen-Piltolan mko
- 1.4. Elisenvaaran mko
- 27.5. Kirkonseudun mko
- 1.7. Metsämaan mko
- 2.9. Raholan mko
- 23.9. Rummunsuon mko
- 4.11. Yhdistyksen juhlanumero

23.9.2005

Kurkijoella pohdiskeltua

Käytyäni viikonloppuna kolmen vuoden tauon jälkeen Venäjän Karjalassa ja Kurkijoella jäin miettimään pakkoluovuttamamme alueen tulevaa kohtaloa. Leikkimielisesti pohdin Uitonsalmella aikaani kuluttaessani, kun toiset Kalakurjet kalastivat, mitä minä tekisin, jos saisimme Karjalan takaisin.

Minä olen jo aiemmin sanonut, että jos Karjala saataisiin takaisin, muuttaisin välittömästi Kurkijoelle ja panisin – Kurkijoki-Säätiön avustuksella ja luvalla tietenkin – Paikallislehti Kurkijokelaisen pystyyn siellä, missä sen olisi koko ajan pitänyt ilmestyä. Mutta sen ohella, että toimittaisin Uutta Kurkijokelaista ja kertoisin sekä paikan päälle muuttaville että tänne nykyisijoille jääville kaikista tapahtumista ja muuton edistymisestä Kurkijoella, osallistuisin yhteisten asioiden ja tehtävien hoitoon.

Ensimmäisiä tehtäviä olisivat vedenpuhdistamon ja kaatopaikan rakentamiset. Vettä tietenkin saisimme aluksi rahdattua pulloissa täältäkin, mutta pidemmän päälle tarvittaisiin puhdasta vettä hanoistakin. Siivottavaa ja jätteiden pois keräämistä riittäisi meille kaikille sinne muuttaville vuosiksi eteenpäin. Tuntuu uskomattomalta, kuinka niinkin pieni väestö, kuin Kur-

kijoella tällä hetkellä asuu, on saanut roskastettua joka ikisen niemen ja notkon. Uitonsalmellakin kauniit rantat ovat täynnä pulloja, ruokakääreitä, auton renkaita, rautaesineitä, jopa kaljakoreja, kenkiä jne.

Kasvavien honkien tyivistä on kirveellä veisteltu lastuja, joilla on sitten nuotiot sytytetty. Ei ole mitenkään välitetty, vaikka puu sen ansiosta joskus kuolisi tai rungon ohennuttua myrskyllä kaatuisi. Katselin touhua aika tyrmistyneenä.

Toisaalla näkee, että raharikkaat venäläiset ovat alkaneet rakentaa myös Karjalan alueelle. Voi olla vaikeaa enää tästä syystä saada aluetta takaisin.

Venäläisiähän ei ole syytä suomalaisiksi muuttaa, joten uudisrakentajat joutuisivat jättämään ehtoivat kotinsa ja muuttamaan uusille asuinsijoille rakentamaan jälleen uusia rakennuksia, kuten suomalaiset evakot aikoinaan joutuivat tekemään.

Monenlaisia ajatuksia ja monenmoisia vaihtoehtoja mielissämme liikkuu. Siitä kuitenkin pitää olla tyytyväinen, että me karjalaisjuurisetkin olemme päässeet isiemme maihin tutustumaan. Vielä alle 20 vuotta sitten sekin tuntui utopistiselta ajatukselta.

Raija Hjelm

”... silloin riemun suuri soitto Karjalasta kajahtaa.”

Merkkipäiviä

Lämpimät syntymäpäivönnittelu 91-vuotiaalle Alina Taskiselle Honkajoelle!

Kurkijokelaisen entinen päätoimittaja ja Kurkijoki-Säätiön pitkäaikainen puheenjohtaja

Eino Vepsä

täytti 70 vuotta 22.9. Loimaalla. Hänen entinen kotinsa oli Kurkijoen Haapavaarassa. Lämpimät onnittelut kaikilta lukijoilta!

NIMIPÄIVÄT

pe 23.9. Mielikki
la 24.9. Alvar, Auno
su 25.9. Kullervo
ma 26.9. Kuisma
ti 27.9. Vesa
ke 28.9. Arja
to 29.9. Mikko, Mika, Mikael, Mikaela, Miika, Miikka, Miko, Miska
pe 30.9. Sirja, Sorja
la 1.10. Rauno, Rainer, Raine, Raino
su 2.10. Valio
ma 3.10. Raimo
ti 4.10. Saija, Saila
ke 5.10. Inkeri, Inka
to 6.10. Pinja, Minttu

Kuolleita

Rakkaamme puoliso, isä, ukki

Eero Johannes MÄKIKOSKI

* 4.7.1927 Kurkijoella
† 31.8.2005 Tampereella

Rakkaudella kaivaten Irma Päivi ja Reima Erkki ja Anna-Liisa Tiina Henna, Heikki, Ville ja Aino-Maija perheineen Sisaret ja veli perheineen Muut sukulaiset ja ystävät

Hän lähti. Ovenkahvaan ja kynnyspuulle jäi kaipaus kuukkimaan. Se kuiskaa kysyvän suulle: Ei erhetä milloinkaan tee elämän antaja meille, vaikka tänään tuntuukin niin.

Rakkaamme on siunattu läheisten ja ystävien läsnä ollessa. Lämmin kiitos osanotosta ja myötäelämisestä.

Sanan Voimaa

23.9. Te ette ole saaneet orjuuden henkeä, joka saattaisi teidät jälleen pelon valtaan. Olette saaneet hengen, joka antaa meille lapsen oikeuden, ja niin me huudamme: ”Abba! Isä!” Room. 8:15
24.9. Ihmisen henki on Herran lamppu, se valaisee sydämen perimmät sopot. Sananl. 20:27
25.9. Niin kuin lintujen parvi peittää taivaan, niin Herra Sebaot peittää kilpenä Jerusalemin. Hän suojelee sitä ja pelastaa sen, hän varjelee

sitä ja suo sille turvan. Jes. 31:5
26.9. Mutta asuisiko Jumala maan päällä? Taivasten taivaatkaan eivät ole sinulle kyllin avarat – miten sitten tämä temppeli, jonka olen rakentanut! 1 Kun. 8:27
27.9. Mutta hän on vastannut minulle. ”Minun armoni riittää sinulle. Voima tulee täydelliseksi heikkoudessa.” 2 Kor. 12:9
28.9. ”Nyt on pelastus tullut, meidänkin Jumalallamme on kuninkuus ja mahti ja hänen

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Hartaus sumuntaiksi 25.9.
19. sumuntai helluntaista

Mistä saisimme voimaa rakastaa?

Koko kristillisen elämäntaidon ja kaikki käskyt voi tiivistää ns. rakkauden kaksoiskäskyyn: ”Rakasta Herraa, sinun Jumalaasi, koko sydämeästäsi, koko sielustasi ja mielestäsi. Ja rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.”

Käskyt eivät ole vain kieltoja, älä, et saa, sinun ei pidä jne. vaan käskyt auttavat ja suojelevat elämää. Sen sijaan että meidän pitäisi olla huolissamme siitä, mitä kaikkea ei saa tehdä, meidän pitäisikin suunnata ajatukset ja voimamme kaikkeen siihen, mitä me voimme tehdä osoittaaksemme rakkautta Jumalaan ja toisiin ihmisiin.

Siellä missä Jumalan käskyt saavat vaikuttaa ihmisten elämässä, toteutuu aina myös jotakin siitä, mitä Jeesus opetti Jumalan valtakunnasta. Mutta siellä missä ihmiset haluavat elää oman itsekkään mielensä mukaan välittämättä Jumalan käskyistä, seuraukset eivät ole hyviä. Jo kauan ovat uutislähetykset kertooneet, millainen elämästämme on tullut ilman Jumalan käskyjen kunnioittamista. Seurauksena on ahneutta, kateutta, vihaa, kostoja, väkivaltaa ja tappamista.

Jumala antoi tämän maan ihmisen haltuun, että tämä pitäisi siitä huolta. Ja Jumala antoi ihmiselle toisen ihmisen, jotta ihminen löytäisi hänessä kumppanin ja lähimmäisen. Synti on kuitenkin vääristänyt ihmisen mielen niin, että hän on rakastanut enemmän itseään kuin lähimmäistään ja on kadottanut myös rakkauden lähteen Jumalan.

Jumala lähetti kuitenkin rakkaudessaan oman Poikansa maailmaan, jotta ihminen löytäisi tien takaisin rakkauden lähteelle, Jumalan luo, sekä saisi voimaa rakastaa toista ihmistä lähimmäisenään. Käskyt ovat kuin peili, jonka Jumala on asettanut eteemme. On syytä pysähtyä tämän peilin edessä ja kysyä itseltään, miten oman elämäni olen elänyt.

Jaakobin kirjeessä kehoitetaan näin: ”Toteuttakaa sana tekoina, alkää pelkästään kuunnella sitä - alkää pettää itseämme. Se, joka kuulee sanan, mutta ei tee sen mukaan, on kuin mies, joka kuvastimesta katselee omien kasvojensa piirteitä. Hän kyllä tarkastelee itseään, mutta poistuttuaan hän unohtaa saman tien, millainen on”. (Jaakob 1:22-24)

Me kyllä sisimmässämme aika pitkälle tiedämme, miten tulisi elää. Ongelmana vain on se, että emme toteuta tätä sisimpäämme kirjoitettua rakkauden lakia. Ulkoiset pakotteet ohjaavat meitä ainakin jollakin tasolla elämään käskyjen mukaan, mutta Jeesus haluaisi meidän elävän niin, että Jumalan rakkaus saisi hoitaa sisimpäämme ja ohjata elämäämme. Siksi voimmekin pyytää, että Jumalan rakkaus saisi koskettaa sisintämme ja antaisi meille voimaa rakastaa.

Kirjassa Setä Jumala, täällä Anna, kirjan päähenkilö - pieni tyttö - toteaa, että ihmiset voivat kyllä antaa suukkoja ulkoapäin, mutta Jumala antaa suukkoja sisälle. Tätä Jumalan parantavan rakkauden kosketusta jokainen ihminen kaipaa.

Tapani Erämaja
Kirjoittaja on Pyhärannan

Voidellullaan valta. Nyt on Syyttäjä syösty alas, tuo, joka meidän Jumalamme edessä syytti veljiämme päivin ja öin.” Ilm. 12:10

29.9. Hän on lähellä sitä, joka huutaa häntä avuksi, sitä, joka vilpittömästi kääntyy hänen puoleensa. Ps. 145:18
30.9. Ylistys hänelle, joka pystyy voimallaan vahvistamaan teitä, niin kuin ilmoittaa evankeliumi, jota minä julistan, sanoma Jeesuksesta Kristuksesta, se paljastettu salaisuus, joka on ikiajoista saakka ollut kätkeytyneenä! Room. 16:25

1.10. Vaikka kuritus ei sitä vastaan otettaessa koskaan tunnuta iloiselta vaan ikävältä asialta, se lopulta antaa näin valmennetuille hedelmänsä: rauhan ja vanhurskauten. Hepr. 12:11
2.10. Hän antoi itsensä lunnaiksi kaikkien puolesta, todistukseksi Jumalan tarkoituksista, kun oikea aika oli tullut. 1 Tim. 2:6
3.10. Älkää juosko rahan perässä, vaan tyytykää siihen, mitä teillä on. Jumala on itse sanonut: ”Minä en sinua jätä, en koskaan hylkää.” Hepr. 13:5

HAUTAKIVET

Vuodesta 1921 luotettavaa ja yksilöllistä palvelua

LOIMAAN KIVI
PUHELIN (02) 760 511

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus
Toimitus: Päätoimittaja Raija Hjelm ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Konttori: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoinna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen ilmestymättä jättäen numeroista ei suoriteta korvausta. Lehden vastuu ilmoituksen jättämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmäkseen ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT: (Kaikki ilmoitukset)
Etusivu 60 centtiä/mm + alv 22 %
Muut sivut 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

E-mail: toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSÖP 523900-4897

Sivunvalmistus: Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Eero Mäkikoski 1927-2005

Eeroa muistellen

Meidät kastettiin samalla vedellä Forsbackalla, Nyholm toimitti kasteet. Tämä oli alkua sille pitkälle kaveruudelle, jonka vasta poismenosi katkaisi.

Varsinainen yhdessäolo alkoi kansakoululla ja koulun ulkopuolella. Pulpetissa istuimme rinnakkain, kouluvuissa rinnakkain, monet olivat ne harmittomat ”vinkeet”, joita keksimme vielä rippikouluikäisinäkin.

Asemalla käynti oli jännittävä matka. Kun Eero tuli hakemaan, ei isä voinut kieltääkään, vaan kysyi: ”Paljonko Oskari antoi rahaa?” Tietysti minä sain saman verran! Olimme Eeron pyörällä liikkeellä, meillä ei vielä silloin sellaista ollut. Kuuppalankorven ylämäessä pyörä ei ”vetänyt”, rutisi vain. Eerolla oli konsti: ”Lasketaan molemmat vedet takarattaan juureen.” Ensimmäinen vilkuiltiin, ettei kukaan näkisi. Se temppu auttoi, tielle vain jäi märkä läikkä!

Koulun kuusijuhlissa olimme vaihtolahjoinemme. Kun en kotona muista-

nut, miten Eeron sukunimi kirjoitetaan, niin isä jukersi sen karamellipussin päälle. Niin meni koulu-aika, tuli

talvisota, oltiin evakossa – ja palattiin takaisin. Ei juuri sellaista päivää ollut, ettei olisi tavattu. Nukkumisaika

tuppasi jäämään vähiin. Kujet vetivät joskus puoleensa. Päättimme yhtenä syksyiltana lähteä omenavarkaisiin. Otettiin pieni säkki mukaan, eihän taskuissa paljon kulje. Niin mentiin Martikaiseen ja täytettiin säkki.. Vasta tielle tullessa maisteltiin. Siinä tuli ajatus, miltähän Hongellin omenat maistuivat. Maistelu osoitti ne paremmiksi, joten Martikaisen omenat kaadettiin puun juureen. Säkki täytettiin uudelleen. Mahtoivat myöhemmin ihmetellä Hongellissa, mistä erilaiset omenat olivat peräisin.

Elisenvaarassa oli erään palaneen talon kellarikerros ehjä. Tontilla oli keppejä, joissa oli varoituslappu: ”Alue miinoitettu!” Sekös meitä kiinnosti. Olimme nähneet, miten pioneerit raivasivat miinoituksia. Teimme samoin, ei yhtään penaalialla. Sitten kellarin ikkunasta sisään. Siellä oli joku iivanan pioneerivarasto ym. sotatarviketta.

Suojelusenkeli varjeli

Kävimme siellä usein, toimme polkumiinan isku-reita ja kiväärin patruunoita, jotka oli pakattu puulautikoihin, joissa oli kantolennit. Kerran meillä oli sellaiset pyöriemme takana. Ajattelimme poiketa juo-

massa limonadit. Oltiin hörppimässä, kun huomattiin poliisi Nikkarin katselevan ojassa kumollaan olevia pyöriämme. Ihme, ettei hän kajonnut laatikoihin. Hän ajatteli kai, etteivät ne mitenkään voineet olla täysinäisiä.

Meidän aikamme ei kuitenkaan kokonaan kulunut noissa ”omatekoisissa” huvituksissa, vaan päivät tehtiin oikeaa työtä, sitä mitä aikuisetkin. Olin Eeron kotonakin heinä- ja puintiaikaan aika-ajoin töissä. Mutta ans’ olla, kun ilta koitti, silloin alkoivat meidän huvitukset. Kesäaikaan nukuttiin monesti päivän päätteeksi heidän aitassaan.

Sotaromu kiinnosti meitä. Jälkeen päin olemme päivitelleet, että meillä on ollut pitkämielinen suojelusenkeli, koska me kannoimme kuolemaa sylisämme.

Oli viimeisiä iltoja Mikrilässä. Päättimme tehdä kunnon lähtöpaukun, sellaisen, että se kuuluisi. Kokoimme loput trotyylit, niistä ”saippuoista” tuli 20 litran meijeriastia lähes täyteen. Sen me kannoimme meidän hakaan noin kaksi metriä korkean, laakean kiven päälle. Sytyttimenä toimi käsikranaatti erikoisella tavalla, että ehdimme kar-kuun. Olimme noin puolen

kilometrin etäisyydellä, kun repesi.

Kuulimme jälkeen päin huhuna, että vt. ratavahti oli heittänyt kapsäkit resinaan ja veivannut Elisenvaaraan ja ilmoittanut siellä: ”Ryssä on tulossa!”

Samana iltana, jolloin oli jo myöhäistä, ihmettelimme, mitä Kantasella tehtiin, kun oli täysvalaistus ja ovet auki. Menimme eteiseen, ja virrenveisuu tulvi vastaamme. Virsi oli rippikoulussa opittu, niin me yhdyttiin siihen voimallisesti. Heillä oli lähtöhartaushetki ja lähtövirsi. Meitä ylistettiin, Onni piti vielä puheen ja veisattiin.

Aika kuljetti, vei meidät Ferrarialle töihin, meissä kun ei ollut sitä ”isännänainesta”. Viimeiset vuodet ovat olleet puhelimen varassa – pitkiä muisteluksia Mikrilästä kertaillessa. Yhdessäolomme kaikki tapahtumat ovat muistoissani niin elävinä kuin käsin kosketeltavissa.

Olimme Iekku ja Eku. Nyt sinut on kutsuttu odotamaan ylösnousemusta. Se ei kestä kauan, sillä Herramme sanoo: ”Päivä minun asunnoissani on tuhat muualla.”

Mennyttä yhdessäolomme lämmöllä muistaen,

E A - s

JATKOA SIVULTA 1

Taitoja testattu on taitoavaimilla, niiden suorittaminen mielessä jokaisella. Myös opintokerhoja ahkerasti on pidetty, niillä historiaan ja ruoanlaittoon perehdytty.

Marttoja muistettu on ansiomerkein, myös monet kummut ovat peittyneet seppelein.

Onnitteluja saaneet on jäsenet, ystäväseurat, tapana leipoa on myös rotinat. On vuosia vierinyt jo kuusikymmentä, nyt muistetaan perustajia lämmöllä. Ovat kaikki martat kiitoksen ansainneet, jotka toiminnallaan ovat kortensa kekoon kantaneet.

Riitta Mikkola

Rummunsuon marttakerholaiset rotinoilla 6.2.2001 Kojonkulmalla Airi-mummon luona. Rotinat vietiin Saana-vauvalle ja nuorelle äidille Tina Lehdolle. Takana vasemmalta Marja Tirri, Vieno Lerkki, Raili Virtanen, Tyne Lehtonen, Sinikka Sikiö, Maija-Liisa Veikkolainen ja Riitta Mikkola. Edessä vasemmalta Ritva Kätkä, mummo Airi Pullinen, jonka sylissä tyttärentytär Saana Lehto, ja Helvi Säteri.

Rummunsuon marttakerholaisia retkellä 1960-luvun alussa.

Muistettavaa

Lappeenrannan Kurkijokelaiset. Aloitamme syksyn kokoontumiset su 2.10. klo 13 Siiri Horttanaisella, Koulukatu 34 A 26, Lappeenranta. Tervetuloa.

Turun Karjalainen Näyttämö esittää pienoisnäytelmän Rie-muavioliitto su 2.10. klo 18 Turun Karjalatalolla, Itäpellontie 2. Tied. Helena Aro, puh. 040703 3120 (ei virka-aikaan).

Loimaan Seudun Karjalaseura ry järjestää Karjalaiset ilmat pe 7.10. klo 19 Loimaan Heimo-linnassa. Ohjelmaa ja lopuksi tanssit.

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Minä vuonna Bodominjärven kolmoismurha tapahtui?
2. Minkä maan ex-presidentti on Lech Walesa?
3. Paljonko maanteitse tulee matkaa Kilpisjärveltä Helsinkiin?
4. Mikä on katafalkki?
5. Millä nimellä kutsuttiin Neuvostoliitossa 1980-luvulla Mihail Gorbatshevinkin valtakaudella alkanutta uudistuspolitiikkaa?
6. Minä vuonna Turku paloi?
7. Mikä merenselkä erottaa Turun saariston Ahvenanmaan saaristosta?
8. Mihin eduskunta pakeni pommituksia talvisodan aikana?
9. Mikä on Puolan valtuutus?
10. Paljonko televisiomaksun maksajia oli huhtikuussa 2004?

Tapahtumia

Lukan sukuseura

kokoontuu lauantaina 15.10.2005 klo 13 alkaen Juhlatalo Marimbaan (Akselintie 3, Nakkila). Ohjelmassa mm. Hiitola-aiheinen esitelmä, musiikkiesityksiä ja vuosikokous. Osallistumismaksu, joka sisältää ruoan ja kahvin, on 25 € aikuisilta, lapset 4-12 v. puoleen hintaan ja sitä nuoremmat ilmaiseksi. Maksu suoritetaan juhlapaikalla. Ilmoittautumiset keskiviikkoon 5.10. mennessä Jari Lukka, puh. (02) 647 9106, jari.lukka@dnainternet.net Heli Lukka, puh. 040-731 0058, heli.lukka@satshp.fi

TERVETULOA!

Turun Karjalainen Näyttämö esittää A. Aallaksen komediallisen pienoisnäytelmän

RIEMUAVIOLIITTO

ohjaus: Maili Suutari su 2.10. klo 18, ti 11.10. klo 19 ja su 16.10. klo 15 ja 18. Karjalatalolla, Itäpellontie 2, Turku. Tied. Helena Aro, puh. 040-703 3120 (ei virka-aikaan)

Äijälän retki

Pieni mutta tasokas retkiryhmäme Äijälän pääoven portaikolla.

Hiitolaiset ry teki sunnuntaina 4.10.2005 retken Äijälään. Kohteena Äijälä-talo on todella mielenkiintoinen. Saavuimme perille hiukan ennen sovittua ruokailua. Odotellessamme nautimme kauniista ympäristöstä. Meitä oli vastaanottamassa Kangasalan Karjalaisen puheenjohtaja Kaarina Lannetta. Pääsimme tutustumaan piha-aitassa olevaan näyttelyyn, johon oli kerätty Kivennavan pylväsnavetoiden piirrosmalleja sekä pienoismalli Kivennavan yhdestä talosta pihapiireineen. Piha-aitan näyttelyt ovat vaihtuvia.

Pihapiiriin tutustumisen jälkeen pääsimme tutustu-

Äijälä vietti 25-vuotisjuhlansa elokuussa 2005. Vitiinien edessä vasemmalla Hiitolaiset ry:n puheenjohtaja Margit Räsänen, keskellä oppaamme Kaarina Lannetta vierellään karjalaisuutensa löytänyt kuskimme Jari ja äärimmäisenä oikealla varapuheenjohtajamme Sylvi Merta-Junkkari.

maan ja maistelemaan pöydän antimia. Ruokailun aikana Kaarina Lannetta kertoi meille ensinnäkin Äijälän syntyhistoriasta, siitä miten Kangasalan Karjalaiset talkootyöllä olivat kunnostaneet talon nykyiseen kuntoonsa ja miten taloon vähitellen syntyi siirtokarjalaisten evakkomatkoilla tuoduista esineistöistä näyttely kertomaan menetystä Karjalasta.

Äijälässä esineet, kudonnaiset, kirjat, valokuvat ja muu materiaali on taltioitu museotarkoitusta varten. Aineistoa laitetaan mahdollisuuksien mukaan esille yleisöä varten. Tätä tehtävää hoidetaan yhteistyössä yliopistojen kanssa.

Kaarina Lannetta toimii myös Kangasalan kunnan oppaana, joten ruokailun yhteydessä saimme kuulla mielenkiintoisia asioita vierailukunnastamme.

Ruokailun jälkeen Kaarina opasti meitä näyttelyssä. Hänen kertomuksensa olivat todella mielenkiintoista kuultavaa. Ryhmämme oli niin pieni, että pääsimme tutustumaan tämän hetkisen tutkijan tiloihin ja niissä oleviin museotaveroihin. Näkemämme tekstiilit herättivät kyllä mie-

lenkiintoa; olihan siellä upeita käsitöitä ja ihan tavallisia käyttövaatteita.

Meillä oli mukavasti aikaa tutustua asioihin, ja asiantunteva opas Kaarina vastaili kysymyksiimme.

Onnistuneen päivän yhtenä mittana voitaneen pitää sitä, että nuori kuskimme jo ruokailun aikana totesi, että hänelläkin taitaa olla ainakin toisen isovanhemman puolelta juuret Karjalasta. Asia, josta hänen perheessään oli vain kuiskittu, mutta päivän aikana puhelinkeskusteluin selvisi, että mummo taisi olla Antreasta. Meidän muiden ”veteraanien” lisäksi hänkin taisi saada Karjalapureman.

Äijälä oli niin mukava kokemus, että suositellen sitä teille kaikille. Kun matkaillette Kangasalalle, niin käykää Äijälässä. Nykytiedon mukaan näyttely on avoinna sunnuntaisin klo 13-17. Kuitenkin tapaamistilat ovat todella varattuina, eli ruokailu ilman etukäteissopimusta on lähes mahdoton tilanne. Kuulemma hääjuhlarauksia on jo jopa vuodelle 2007. Lisätietoa saa netistä osoitteesta www.kangasalankarjalaiset.fi.

MT

Piha-aitassa Riitta Veijalainen poseeraa kivennapalaisen Riitta Veijalaisen patsasnavetan piirrosten vieressä.

Lapsensuusta

On vanha sanonta, että ”Lapsen suusta kuulee totuuden”. Varmasti sanonta pätee vieläkin, nyt kun on aikaa oikein istua ja ihme-

tellä lasten kehittymistä ja aikuistumista, mikä ei tosin aina tapahdu kuin minun nuoruudessani. En haluaisi olla kehityksen tiellä, mut-

ta olen huolissani siitä, kehittyvätkö lapset liian nopeasti kokeilemaan aikuisuutta, kun eivät kuitenkaan ole siihen vielä kypsiä.

Jätän tuon itseäni viisaampien huoleksi, sillä kaikkihan on muuttunut, eivätkä vanhukset pysy kyydissä mukana ja monet eivät sen kummemmin halukaan. Taidan itsekkin kuulua näihin viimeksi mainitsemiini, sillä olen tullut sananmukaisesti ”lapsenmieliseksi”. Eräänä päivänä pikku Elias pyysi mummitaan mansikoita. Mummin vastaus, että mansikka-aika oli mennyt jo ohi, ei miellyttänyt poikaa. Pikku taa-

pero mietti ja katseli varpaitaan tokaisten: ”Mansikat ovat menneet jo tästä ohi”,

ja näytti vielä kädellään tiensuuntaan.

Laitoin liivejäni päälle Petrastiinan seurattessa vierelläni, jolloin hän kysäisemään, miksi vaatekappaletta kutsutaan. Kuullessaan nimen rintaliivit, kysyi tyttö: ”Kuinka monen päivän päästä minä saan käyttää rintaliivejä?” Selitin, että hänellä tavallaan on jo rintaliivit, kun hänellä oli kaksiosainen uimapuku. Ei tainnut tyttö olla vastaukseeni tyytyväinen, kun tokaisi: ”Se on uikkareiden yläosa, ja kun äiti osti sen, sai samanlaiset housutkin. Saitkos mummo sinäkin housut, kun ostit rintaliivit?”

Siru-tyttö taas pienenä halusi lentää ja kyseli minulta mahdollisuuksiaan katsella ylailmoista, mitä täällä maan päällä tehtiin. En kysymykseen muutaakaan ehtinyt vastaukseksi

keksiä kuin enkelit. Pienen miettimisajan jälkeen tuli kysymys, milloinka tulisi hänen vuoronsa muuttua enkeliksi. Koetin huonon ymmärrykseni kera keksiä kysymykseen vastausta ja kun en parempaakaan keksinyt, sanoin, että kuoleman jälkeen.

Kun tyttö kävi sohvalle pitkäkseen ja pidätteli hengitystään, pelästyin. Kyse- lin, onko hänellä hengitysvaikeuksia, johon tyttö sanoi vain kokeilevansa ”kuolemaa ja oloa vähän aikaa enkelinä”. Kun vähän vihaisena kielsin sellaiset kokeilut, tuumaili tyttö: ”Ei noihin aikuisiin voi luottaa. Ne kääkee ja kieltää.”

Lopulta selvitin Sirulle perusteellisesti niin enkelit kuin kuolemankin ja ettei enkelinä oloa voi kokeilla. Tuntui siltä, ettei hän ymmärtänyt, mitä kerroin,

mutta en osannut parempaakaan selvitystä antaa. Lopuksi päädyimme siihen, että hän katselisi sitä Suojelusenkelit-auluaan, jossa enkeli pitää lapsen kädestä ja he kulkevat yhdessä huonon sillan yli.

Joskus nuo pienet suloiset jälkeläisemme osaavat esittää niin kimurantteja kysymyksiä aikuisille, että täytyy ihmetellä heidän aivotointaansa, että mitä kaikkea he ajattelevatkaan. Kunpa osaisimme olla heille se suojelusenkelit kautta elämän, mutta kukaan ei selviä ilman kolhuja elämäntaapaleeltaan, nekin kun kuuluvat elämäämme. Koitetaan kuunnella lasten mielipiteitä ja vastata heidän kysymyksiinsä ymmärryksemme puitteissa.

Aino Koppi

Jokasyksyiseen tapaan sa Kalakurjet levitti siipensä ja lensi Kurkijoelle kalastamaan. Matka tehtiin linja-autolla, joka olikin lähes viimeistä paikkaa myöten täynnä.

Matkustaminen ei Kalakurkien porukassa käy pitkäksi, sillä joukossa on toinen toistaan hausken matkalaisia. Korttipeli on myös käynnissä koko matkan, joten silläkin tavalla voi aikaansa kuluttaa. Matkalla myös poiketaan välillä ”tankkaamaan” tai ”pois heittämään”. Välillä tankataan autoa ja välillä matkalaisia. Auto tosin kannattaa tankata vain ja ainoastaan Venäjän puolella, sillä viime viikonloppunakin Viipurissa bensiinin hinta huiteli noin 50 sentissä litralta.

En ole kolmeen vuoteen Venäjällä ja Kurkijoella käynyt, joten huomasi erityisesti, että uusia rakennuksia oli matkan varrella. Hienon näköisiä taloja, joita poikkeuksetta ympäröi korkea ja massiivinen aitaus. Pihoihin ei pääse katselemaan, vaikka ajaisi bussilla ohi.

Myös Kurkijoelle oli rakennettu ainakin yksi uusi talo. Nimittäin sahan ja Lars Sonckin suunnitteleman talon väliin oli rakennettu aidoin ympäröity talo, jota vuokrataan turisteille. Talossa ja saunarakennuksessa on yhteensä 18 vuodepaikkaa. Talo oli siististi rakennettu. Siinä oli yhteisen ruokailutilan, makuuhuoneiden, keittiön ja WC-tilojen lisäksi makuuhuoneet ja muun muassa pieni uima-allas.

Sauna oli kookas suihkuineen ja pukuhuoneineen. Kiuasta lämmitetään pukuhuoneen puolelta, niin ettei polttopuita tarvitse kantaa saunaan eikä lämmittäjän tarvitse mennä kuumaan huoneeseen.

Linja-autoamme ohjasi turvallisesti paikasta toiseen Markku Aikää, jolla itselläänkin on kurkijokelaiset (elisenvaaralaiset) sukujuuret. Matkalaiset lahjoivat kuljettajansa kalastushärvelillä (virvelillä?) toivoen saavansa Markun seuraavalla kerralla myös kalastamaan.

Sää suosi kalastajia. Reino Paju onkimassa Uitonsalmella.

Kilpailu

Kalastuskilpailu, jota varten matkaan oli lähdetty, järjestettiin lauantaiamuna Uitonsalmella. Korpsaareen vievää tietä oli vähän yritetty parannella, mutta linja-autolla sinne ei olisi ollut mitään asiaa, joten saimme paikallisilta kaksi pakettiautoa, joihin lastauduimme kaikkine kalastusvehkeinemme.

En ole muistaakseni koskaan ollut yhtä mielenkiintoisessa kyydissä. Kannoinimme Raholan koululta, jossa majoituimme, puupenkit autojen lavoilta. Niillä istuimme enemmän tai vähemmän turvallisesti puolelta toiselle heittelehtien. Toinen autoista oli tavallinen pakettiauto. Toinen oli pressulla katettu avolava-auto, joka tulomatkalla alkoi keittää. Kyydissä olleet kävelivät loppumatkan.

Tavallista saalisuhua ei ennen kilpailua ollut aiempan tapaam havaittavissa. Jotenkin porukka oli lyötyä jo ennen kisaa. Voi, kun se Ahti joskus antaisi Laatokan rannallakin Pietarin kalansaaliin tai edes osan siitä, niin porukka innostuisi taas puhkumaan. Nimittäin osa matkan viehätuksesta on ainakin ennen ollut se

mahdoton itsevarmuus, jolla matkaan on lähdetty. Nyt siitä ei ollut kyllä tietoaakaan.

Kun kello tuli kymmenen paikallista aikaa, ainakin 20 innokasta kalastajaa levisi pitkin rantoja. Heillä oli kolme tuntia aikaa saada muovikassinsa täyteen kalaa. Osaa kalastajista alkoi vähän ajan päästä paleltaa, jolloin joku sytytti nuotion.

Kaksi paikallista miestä saapui soutaen paikalle. Seurasin heidän tekemisiään. He tulivat sorkkarautojen kanssa paikalle, hajottivat siihen elokuvaa varten kesällä rakennettua lavastetta. Sitten he kantoivat pattingit veneeseensä ja soutivat pois. Luulenpa, että kun he ovat saaneet tarvikkeet käytettyä tai poltettua, he saapuvat uudestaan ja tekevät saman tempun.

Kun kalastusaikaa oli kulunut vähän yli puoli tuntia, kuului kova huuto: Veijalaisen Terttu oli saanut ensimmäisen kalansa ja koko kilpailun ensimmäisen kalan. Silloin tuntui hienolta olla nainen. Naiset ja miehet kilpailivat samassa sarjassa.

Saamattomuus yleisintä

Yksi ja toinenkin kalastaja oli Viipurin Vihtorista ostanut samppanjapullon siinä tarkoituksessa, että saisi tarjota voittajan maljan kanssakilpailijoilleen. Kun noin 2,5 tuntia oli kilpailtu ja kalasteltu, alkoi yksi ja toinen avata pullojaan ja tarjota niistä ”saamattomanmaljoja” kohtalotovereilleen.

Kun kello tuli 13, olivat kaikki kalastajat paikalla, ja alkoi selvitä, keillä kaikilla oli saalista kasseissaan. Autot tulivat meitä hakemaan, ja pääsimme taas nauttimaan ”hauskasta” kyydistä.

Raholan pihamaalla kalansaaliit punnittiin, ja palkinnot jaettiin sekä arvottiin saamattomien palkinnot. Kun palkinnot oli jaettu ja asianmukaiset kuvat otettu, grillattiin makkaraa ja juotiin nuotiokahvit. Ja kaikki maistuivat niin hy-

Pokaalirivistö oli komea. Kaikkia palkintoja ei tosin saatu jaettua, kun vain neljällä kalastajalla oli saalista punnituspaikalla. Moni suuri kala oli tosin käväissyt nykäisemässä, mutta ei ollut tarttunut tarpeeksi tiukasti kiinni, jotta sen olisi saanut rannalle asti nostettua.

viltä. Meitä ei tarvinnut kahta kertaa kehottaa ottamaan. Kiitoksia emännille ja isännille.

Raholan koulun henkilökunta oli kovin totista. Meille ei vain selvinnyt, mistä kiikasti. Pilkkiretkä ei vielä varattu, mutta jos se tehdään, niin luultavasti se tehdään maaliskuun viimeisenä viikonvaihteena.

Raija Hjelm

Palkintojen saajien oli helppo hymyillä auringon kanssa kilpaa. Vasemmalta Marja-Liisa Rae, Raija Laaksonen, Kari Yläjärvi, Pentti Kemppinen, Jaakko Veikkolainen, Lauri Veijalainen, Aaro Kojo ja Terttu Veijalainen poseeraavat palkintojensa kanssa.

voitti Pentti Kemppinen.

Saaliin painoa arvattiin menomatkalla ennen kilpailua. Marja-Liisa Rae arvasi vain gramman päähän oikeasta painosta. Toinen sija jakautui kolmen yhtä lähelle arvanneen kesken.

- 1. Marja-Liisa Rae (- 1 g)
- 2. Mika Holm, Rauno Piiparinen ja Aaro Kojo (- 4 g)

Matkalla käytiin myös tietokilpailu ”muresanoista”, jotka kaikki oli poimittu Unto Miikkulaisen Näin ikkää –kirjasta. Kisan voitti Martti Meskanen, jolla oli seitsemän kymmenestä oikein.

- 1. Martti Meskanen 7 pist.
- 2. Jaakko Veikkolainen 5 pist.
- 3. Pekka Riikonen 5- pist.

Saamattomia oli suurin osa kalastajista, joten heidän keskenä piti palkinnot arpoa.

- 1. Kari Yläjärvi
- 2. Raija Laaksonen
- 3. Lauri Veijalainen
- 4. Jaakko Veikkolainen

Aaro Kojo kiitti palkinnonsaajien puolesta kilpailun järjestäjiä ja palkintojen lahjoittajia.

Elisenvaaran suurpommituksesta

Mauri Rastas ja Teuvo Ahokas muistelivat Kurkijokelaisen viime numeroissa Elisenvaaran pommitusta 20.6.1944. Rastas mietti, mistä päin neuvostokoneet suuntasivat Elisenvaaraan ja Ahokas ihmetteli, että hälytyksestä huolimatta syntyi suuria tuhoja. Katsoin, mitä asiasta on kirjoitettu aikaisemmissa Kurkijokelaisen numeroissa ja Kurkijoki-kirjoissa (ks. luettelo lopussa).

Elisenvaarassa pommituksen alle lapsena joutunut Esko Ahola oli vuonna 1994 käynyt Sota-arkistossa tutustumassa 42. ilmavalvontakomppanian (se sijaitsi tietääkseni Lahdenpohjassa) sotapäiväkirjaan, jonka mukaan ensimmäinen radioviesti lähestyvistä lentokoneista oli saatu 20.6.1944 klo 12.26. Hiitolan ilmavalvonta-asema oli viestittänyt klo 12.28 ja 12.29 itäpuoleltaan Elisenvaaran suuntaan kaartavista koneista.

Ilmavalvontakomppaniasta annettiin hälytys rautatien puhelinlinjoja pitkin etelään päin klo 12.31. Elisenvaara ei ehtinyt saada viestiä, ennen kuin koneet olivat jo päällä ja pommitus alkanut klo 12.32. Sen sijaan Jaakkima, Ihala ja Akkaharju olivat vastaanottaneet tiedon. Yleistä hälytystä ei siis ehditty antaa Elisenvaarassa. Jää ihmettelemään, miksei hälytystä lähetetty jo ensimmäisen viestin saavuttua klo 12.26.

Myös toiseen pommitusaaltoon klo 12.38 osallistuneet koneet lensivät sotapäiväkirjan mukaan etelästä Hiitolan itäpuolitse Elisenvaaraan ja poistuivat Tervun ja Heinäsenmaan kautta Laatokalle. Kolmannen pommituksen suorittanut laivue sen sijaan kulki Hiitolan eteläpuolelta rannikkoa pitkin Lahdenpohjan korkeudelle, mistä se kaartoi etelään, pommitti Elisenvaaraa klo 12.47 ja poistui Hiitolan kautta etelään.

Koneet tulivat lännestä

Matti Rapo kertoo saapuneensa Elisenvaaraan evakkojunan junamiehenä Myllypellosta ja ehtineensä istua hetken asemarakenuksessa, kun junanlähettäjä oli huutanut viholliskoneita olevan tulossa Simpeleen suunnalta – siis suoraan lännestä. Rapon mukaan koneet lensivät melko alhaalla.

Sylvi Sainio (o.s. Tuomainen) oli 13-vuotiaana koulutyttonä äitinsä kanssa Kotavaaranjoen varressa runsas kilometri asemalta itään. Hän kertoi minulle, että kaikki kolme laivuetta tulivat Suohovin peltojen suunnasta – siis lännestä – ja pudottivat pommit, ennen kuin ylittivät heidät.

Koneet lensivät niin matalalla, että lentäjien kasvotkin erottuivat. Tummanvihreänharmaissa koneissa ei ollut lainkaan tunnusmerkkejä!

Tuohon aikaan 7-vuotiaana, Huutomäen tien varressa puolentoista kilometrin päässä asemalta luoteeseen asuneen Pentti Kososen kuvaus hyökkäyksestä sopii sekin käsitykseen, että koneet tulivat lännestä: ensin jyrinä ja sitten räjähdykset. Itse katselin asemalta nousevia savupilviä Soikelin talon ikkunasta Huutomäeltä, mutta mieleeni ei ole jäänyt muistikuvaa koneiden lentosuunnasta.

Kirjoitusten ja kuvausten perusteella tuntuu todennäköiseltä, että kaksi ensimmäistä laivuetta ovat, tultuaan Laatokalta ja ohitettuaan Hiitolan itäpuolelta, lentäneet edelleen luoteeseen kohti Parikkalaa ja kääntyneet jossain Haapa-vaaran tienoilla jyrkästi kohti Elisenvaaraa. Kolmaskin laivue on nähtävästi tehnyt pitkähkön lenkin länteen ennen kaartamistaan kohteeseensa. Onko-han olemassa haapavaaralaisten havaintoja lentosuunnista? Kahden ensimmäisen laivueen Hiitolasta lentämäksi matkaksi tulee näin noin 35 km, kolmannen lentueen 70 km. Matkalentonopeudella 425 km/h etenevä PE-2 -syöksypommitaja olisi lentänyt 35 km viidessä minuutissa, mikä sopii yhteen ilmavalvontakomppanian kirjaamien aikahavaintojen kanssa: 1. havainto klo 12.26, pommitus klo 12.32.

Kurkijoki Sodasta Evakkoon -kirja mainitsee lentokoneiden kokonaislukumääräksi 55. Mauri Rastas kertoo laskeneensa Riekkalassa Elisenvaaran suunnasta Sianmäen yli Laato-

kalle palanneen yhteensä 54 pommaria eli hänen mukaansa kolme 18 koneen laivuetta. Sylvi Sainio laski 18, 20 ja 22 konetta, siis yhteensä 60. Missään nimessä koneita ei ollut Teuvo Ahokkaan mainitsemaa 165:tä.

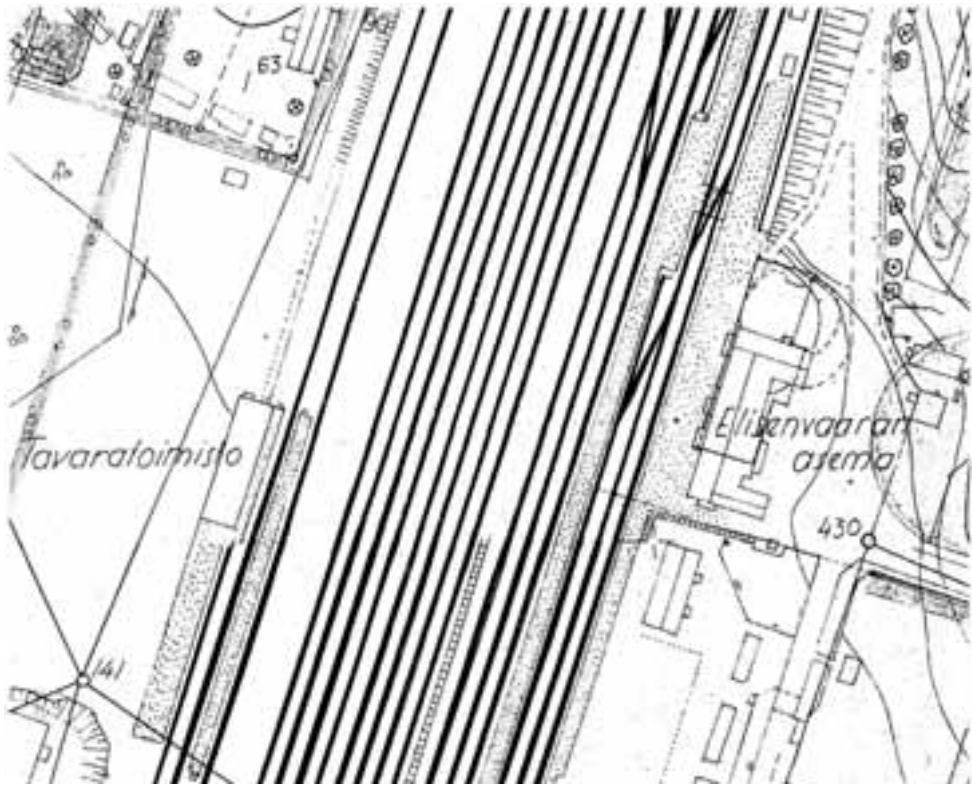
Suurin osa uhreista siviilejä

Kurkijoki Sodasta Evakkoon -kirjan mukaan asemalla oli sillä hetkellä kaksi evakkojunaa ja yksi sotilasjuna, joissa arvioitiin olleen tuhatkunta ihmistä. Pommituksissa kuoli ainakin 134 ja haavoittui 136 henkilöä, joista suurin osa oli Räisälän ja Kaukolan evakkoja. Henkilövahinkoja lisäsi konekivääritulitus.

Esko Ahola kertoo Päämajan Huoltopäällikön Esi-kunnan raportoineen 38 rautatievaunun vaurioitumisesta. Rapon mukaan ratapihalla oli tuolloin 14 läpiajettavaa raideparia, joista pommituksen jälkeen vain yksi oli kunnossa. Yöllä klo 2 oli saatu kuntoon kolme raidetta, ja aamulla oli käytössä neljä matkustajaratapihan ja viisi tavararatapihan raidetta.

Teuvo Ahokkaan mainitsemaa yhden koneen lentoa Sortavalan radan suuntaisesti ennen suurpommitusta ei löydy muista lähteistä. Ahokas arvelee koneen käyneen varmistamassa, ettei rataosuudella ollut junia. Tosiasiassa radalla oli sotilasjuna, jonka Antero Komonen kertoo lähettäneensä puolenpäivän aikaan Akkaharjusta kohti Elisenvaaraa. Juna ei onnekseen ehtinyt perille ennen pommitusta.

Ahokas kysyy Elisenvaaran ratapihan kiskoparien lukumäärää. Kurkijoki Kylästä Kylään -kirjan mukaan 1930-luvun lopulla

Osa Elisenvaaran rakennussuunnitelmaluonnosta vuodelta 1942. Suunnitelman pohjana on ollut alueesta 1930-luvun lopussa Lappeenrannan radan valmistuttua tehty kartta.

Elisenvaaran ratapihalla oli 15–16 läpiajettavaa raidetta, kuten oheisessa kartassakin. Lisäksi oli useita ”pätkiä” eli ”pusseja” eri tarkoituksia varten, kuten kartassa näkyvä uudelle tavarasemalle johtava ”pus-si”.

Vakoojat asialla?

Mauri Rastas pohtii, miten on mahdollista, että neuvostokoneet osasivat tulla paikalle juuri oikealla hetkellä, kun evakkojunia oli runsaasti paikalla. Huuha ja suomalaisista pettureista tosiaan liikkui. Punakoppalakkinen asemapäällikkö oli nähty puhelinpylväässä, ja hänen arveltiin lähettäneen viestejä viholliselle.

Antero Komonen on ker-tonut, mitä todellisuudessa tapahtui: toinen junanlähettäjästä, Mauri Heikkinen, oli pommituksen jälkeen

viestiyhteyksien katkettua lähtenyt Savonlinnan radan varteen, kiivennyt punalaksakin. Lisäksi oli useita asevelvollisena viestikoulutuksen saaneena antanut kenttäpuhelimella ilmoituksen tapahtuneesta suoraan päämajaan.

Vuonna 2001 ilmestyi Jukka Piipposen kirjoittamana ja Karisto Oy:n kustantamana taistelulentäjä Antti Tanin muistelmakirja Jatkosodan Ässä. Tani kertoo nähneensä ohikulkumatkallaan Elisenvaarassa junanlähettäjänä Kauhavan lentosotakoulun aikaisen kurssitoverinsa Väänäsen, jota hän piti vakoojana. Kuuden vuosikymmenen kuluttua Tani oli saanut selville, että Väänäsen toimet olivat sittemmin paljastuneet ja että hänet oli tuomittu kuolemaan.

Lukijalle jää kuitenkin epäselväksi, missä ja miten

Väänänen oli paljastunut ja tuomittu. Antero Komosen mukaan toinen Elisenvaaran junanlähettäjästä oli yllämainittu Heikkinen, toinen oli Erkki Eerola. Asemapäällikkönä toimi Valde Riihinen.

Neuvostoarkistot avautuvat

Tätä kirjoittaessani minulle soitti Annikki Söderholm (o.s. Kylliäinen), joka on muun muassa Kurkijokelaisessa kertonut pommituksen jälkeisistä tapahtumista. Hän mainitsi käyneensä äskettäin TV1:n kutsumana tuottaja Erkki Rahkolan seurueessa Elisenvaarassa tekemässä vuoden 1944 suurpommituksesta raporttia, joka näytetään televisiossa ensi keväänä.

Mukana olleella ilmasotahistorioitsija Carl-Fredrik Geustilla oli hallussaan Venäjän arkistoista hankkimiaan asiakirjoja, joista löytyy tietoja Elisenvaaran pommituksesta. Hyökkäykseen oli osallistunut sekä hävittäjä- että pommikoneita, muun muassa Petljakov PE-2. Kohteet oli tutkittu lentotiedustelulla. Lentokorkeus oli ollut 3 000 m. Ratapihalla raportoitin olleen 8–12 junaa, joista väitettiin tuhoutun 182 vaunua. Seuraavaksi päiväksi oli suunniteltu pommituslento, mutta pilvinen sää esti sen toteuttamisen.

Annikki Söderholm lupasi kirjoittaa Kurkijokelaiseen Geustilta saamiensa asiapapereitten tarkemmas-ta sisällöstä.

Tapio Nikkari

Asiaa koskevaa kirjallisuutta (aikajärjestyksessä):

Juho Toivainen: Elisenvaaran verilöyly. Muistelmia 15 vuoden takaa. Kurkijokelainen nro 23 ja nro

Kirkkoherra Arvi Kujala siunaa Elisenvaaran pommituksen uhreja Kurkijoen hautausmaalla. SA-kuva. Puolustusvoimien koulutuksen kehityskeskukseen kuva-arkiston luvalla.

Vielä Elisen-vaaran suur-pommituksesta

Allekirjoittanut kyseli taannoin kokemuksia Elisenvaaran suurpommituksesta 20.06.1944 ja saikin muutaman hyvin mielenkiintoisen puhelinsoiton. Onhan myös täällä lehden palstoilla ollut seikkaperäisiä muistamisia. On tietysti kylmää sanoa tätä murhenäytelmää mielenkiintoiseksi, mutta kuitenkin tarkentavia lisäkysymyksiä nousee esille.

Ilmeisesti pommarit tulivat rataa pitkin Hiitolasta päin. Pommareiden lukumäärästä on hiukan eriäviä lukumääriä, mikä saattaa johtua esim. saattohävittäjien havaitsemisesta. (Vai olivatko ne ns. maataistelukoneita?) Itse näin niitä muutaman, “pieniä” olivat, jotka eivät sisältyneet laskemiimme 54 kappaleeseen pommareita. Meistä muutamista tuntui, että ko. hävittäjät ampuivat näkemäänsä liikettä maanpinnalla.

- Näkivätkö muut ko. hävittäjiä? Vai tulivatko ne erikseen, esim. Sortavalan suunnasta?

Mauri Rastas
Puh. 0400-706 805

Kuva pommituksesta

Ilmari Laukkanen lähetti Lahdesta toimitukseen valokopion, joka on venäläisen lentäjän Elisenvaaran rautatieaseman yllä pommitusten aikana ottamasta valokuvasta. Koska se on valokopio, se ei ole tarpeeksi laadukas lehteen laitettavaksi. Sitä voi kuitenkin käydä täällä toimituksessa katsomassa.

- Pommittivatko pommarit matalalta? (Monet näkivät lentäjän kasvot.) (Laakapommitusta ei kait voi tehdä kovin matalalta.)

- Oliko pommareissa kansallisuustunnuksia?

- Tietäisikö joku, mikä oli pommareiden ja saattohävittäjien tyyppi?

- Millaisia kokemuksia muilla on hävittäjien tulituksista?

- Puhutaan kolmesta pommitusaallosta. Tekivätkö nuo kaikki 54-60 pommaria kolme pommitusyllentoa, vai oliko kolme laivuetta à 18-20 pommaria, jotka tyhjensivät murhalastinsa yhdellä kertaa.

- Eikö oma ilmatorjunta todellakaan kerinnyt tehdä mitään? Eikö tätä yhtä tärkeimmistä risteysasemista kunnolla suojattu? (Ilmahälytyshän oli annettu “reilusti” aikaisemmin.)

Tiedoista ja kokemuksista on mukavinta kertoa lehtemme palstoilla.

Mielipide

Petos ja virhe, joka pitää korjata!

Näin meille luvattiin:

- Pääsemme päättämään EU:ssa

- Suomen itsenäisyys säilyy tai vahvistuu

- Suomi säilyy liittoutumattomana

- Suomeen tulee sijoituksia

- Suomeen tulee 100 000 työpaikkaa

- Suomen markka säilyy

- EU lisää hyvinvointiamme

- Saamme halpaa ruokaa

- Suomi on nettosaaja

- Suomen turvallisuus lisääntyy

- EU on hyvä lastemme tulevaisuudelle

- EU voi hillitä globalisaatiota

- EU:n perustuslaki ei muuta mitään

- Maataloudelle tulee py-syviä tukia

- EU on rauhan projekti

- Saamme EU-rahaa

- EU:ta tarvitaan kaupan käynnin vuoksi

Todellisuus:

- EU päättää Suomen asioista

- Suomi menetti itsenäisyytensä

- EU-jäsenyys merkitsee yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikka ja sotilaa-lista liittoutumista

- Suomesta on viety pääomia paljon enemmän kuin tänne on tuotu

- Työtä siirretään halvempiin maihin, Suomessa on tosiasiaassa yli 400 000 työtöntä ja yli 500 000 pätkätyöläistä

- Markka hävitettiin laittomasti ja korvattiin eurola

- Pahoinvointi ja eriarvoisuus lisääntyvät

- Suomalaiset tukevat EU:n maataloutta maksamalla nettojäsenmaksuja

- Suomi on nettomaksaja yhä enemmän

- Joudumme mukaan kaikkiin EU:n tuleviin sotiin ja kriiseihin

- EU on suurten yritysten ja suurten jäsenmaiden ohjaama harvainvalta

- EU kiihdyttää globalisaatiota

- Perustuslaki tekisi EU:sta liittovaltion, jonka lait olisivat jäsenmaiden lakien yläpuolella

- Maataloutta ajetaan alas

- EU:n taistelujoukkoja käytetään sodissa unionin ulkopuolella

- Saamme takaisin osan

omista rahoistamme

- Kauppa käy yhtä hyvin ilman EU:ta esimerkiksi Islannilla ja Sveitsillä

Kolme faktaa:

1. Suomi ei ole saanut EU-jäsenyydestä mitään sellaista hyvää, jota se ei olisi saanut EU:n ulkopuolella.
 2. Suomi voi irtautua EU:sta eduskunnan enemmistön päätöksellä.
 3. Suomesta voidaan tehdä oikeudenmukainen hyvinvointiyhteiskunta vain palauttamalla Suomen valtiollinen itsenäisyys ja oma lainsäädäntövalta EU:sta irtautumalla.
- Tässäpä miettimisen aihetta EU:n kannattajille.

Uimosen Eino
Turusta

Lähde: Vapaa Suomi – lehti nro 6/2005

Satelliittikartta ja Soskuanjoki

Tapio Nikkari pisti ”Googlesta” satelliittikartan Kurkijoen keskialueesta Kurkijokelainen-lehteen 16.9.05. Sieltä internetistä Tapion antamasta osoitteesta se kartta todellakin löytyy. Kurkistakaa te, joilla on mahdollisuus käyttää nettiä.. Kiitos Tapiolle.

Yksi kohta Tapion selvityksessä kaivannee tarkennusta. Soskuanjoki laskee todella Laikkalanlahteen

Korpisaaren pohjoispään kohdalla, mutta lehdessä olleessa kartassa varsinaista suuta ei näy, kylläkin ihan oikeassa kulmassa jokiuoman kulku Soskuan jälkeen.

Sen sijaan satelliittikuvassa näkyy Laikkalanlahden jatkona oleva Otsanlahti kapenevana ”jokiuomana”, mutta joka nykyään on voimallisesti heinittynyt, melko matala lahti. Lahden

pohjukkaan laskee Ohtoja, joka on Ohtjärven laskuoja. Sen ylittää Lahden pohjan maantie, josta erkaneee vanha kylätie Tervuun oikealle. Otsanlahden pelot näkyvät kuvassa avoimaisina, sillä ne olivat Pappilan alueen kolhoosin viljelyksiä.

Toisaalla lehdessä kerrotaan, miten Karjalassa on siirretty taloja kolhoosien läheisyyteen paitsi työmat-

kan lyhenemisen vuoksi, myös siksi, että sähkölinjat oli siten helppo vetää.. Eräs syy Otsanlahden kolhoosin väen asuntojen siirtämättömyyteen on saattanut olla se, että kylän talot olivat jo valmiiksi sähköistettyjä eivätkä välimatkatkaan olleet järin pitkiä.

Pertti Hartikka

Riemuavioliitto

Turun Karjalaisen Näyttämön pienryhmä Taikahelmi, vasemmalta Tuula Laitinen, Helena Aro, Kalevi Pirttijärvi, Mira Nüttymäki ja Aila Kautiainen, joista Helena, Kalevi ja Mira ovat mukana myös Riemuavioliitossa.

Karjalaiset iltamat Loimaalla

Loimaan Seudun Karjalaseura ry aloittaa juhlasynsä Karjalaisilla iltamilla, jotka pidetään perjantaina 7.10. klo 19 Loimaan Heimolinnassa. Lippuja on ollut hallituksen jäsenillä myynnissä jo jonkun aikaa, ja järjestelyt ovat hyvässä vauhdissa. Puheenjohtaja

Eino Hyvönen odottaa paikalle yli 200 ihmistä. Seuran varsinainen 60-vuotisjuhla pidetään joulukuussa. Ohjelman juontaa Markku Ahokas, joka myös soittaa ja laulaa sekä laulattaa. Hänen orkesterinsa tahdittaa ohjelman jälkeiset tanssit.

Musiikin tohtori Arja Kastinen tulee kanteleineen paikalle. Saamme kuulla korkeatasoista kanteleen soittoa. Muita esiintyjiä ovat Sirkka Lukka, Anita Repo, joka laulaa muun muassa Veikko Lavin Evakon laulun, Aila Suihko sekä Loimaan Karjalakuoro johtajanaan Armii Haatanen.

Karjalaiset ovat pystyttäneet paikalle buffetin sekä myyntipisteen, jossa myydään karjalaisia tuotteita. Pääsymaksu iltamiin on 5 euroa.

Musiikin tohtori Arja Kastinen soittaa iltamien kannella.

Turun Karjalainen Näyttämö esittää lokakuussa neljä kertaa A. Aallaksen kirjoittaman komediallisen pienoisenäytelmän Riemuavioliitto. Näytelmän on ohjannut Maili Suutari.

Ensi-ilta on sunnuntaina 2.10. klo 18 Turun Karjalatalolla, Itäpellontie 2:ssa. Muut esitykset ovat tiistaina 11.10. klo 19 ja sunnuntaina 16.10. klo 15 sekä 18.

Tässä ”hupaelmassa” maatilat, vekselit, panttikuitit ja hehtaarit sekoittavat lemmenkiemuroita. Ratkaiseeko raha vai rakkaus, se jää nähtäväksi.

Lippuja voi tiedustella Helena Arolta puhelinnumerosta 040-703 3120, kun ei soita virka-aikaan.

Maahisen maja

Vanhojen uskomusten mukaan on ollut olemassa kaikenlaista vähän salaperäistä metsänväkeä. Näihin ovat kuuluneet haltiat, peikot, menninkäiset, keijut, erilaiset tontut, ja tietenkin maahiset. Näihin todella uskottiin ja näihin olentoihin liittyi monenlaisia uskomuksia ja tarinoita, miten mitään täytyi osata käsitellä niin, että pysyttiin sopuisissa väleissä.

Monet sadut, joita lapsena kuultiin, kertoivat myös näistä salaperäisistä olioista. Tontut varsinkin liittyi-

vät moniin satuihin ja tarinoihin. Olihan riihitonttuja, saunatonttuja, kotitonttuja ja vaikka mitä tonttuja eri paikkoihin sijoitettuina. Nämä tontut eivät suinkaan olleet niitä punalakkisia joulutonttuja, joita alkoi vasta joskus 1800-luvun loppupuolella esimerkiksi joulukorteista nähdä.

Korvatunturinkin Markus-setä lastentunnilla kertoi vuonna 1927 ensi kertaa olevan tonttujen ja joulupukin majapaikka. Sitä se sitten kaikkien suomalaisten mukaan onkin. Vieläkin.

Itselleni on vuosikymmenten aikana muutamia kertoja kuitenkin tullut jonkun asian yhteydessä esiin maahisten kunnioittaminen. Olimme Ivalossa jonain vuonna siellä olevalla suku-laisten ”kultavaltauksella” vaskaamassa kultahippuja. Silloin siskoni sanoi, että aina ensimmäinen vaskoolillinen täytyy heittää ”maahiselle”. Näin tehtiinkin.

Jokatalvisella hiihtomatkalla Lappiin Jerisjärven maisemiin löytyy sieltä oikein virallinen ”maahisen maja”. Valtava kuusi on taivuttanut alaoksansa kuin suureksi majaksi. Tämä maja sijaitsee Juha Miedon treenauslenkin alkupäässä. Noin kolme kilometriä pitkä todella vaativa latu on saanut nimekseen Juhan kiekka tai Mietaan lenkki. Joka talvihan sitä tulee kaikesta vaativuudesta huolimatta muutamia kertoja kierrettyä. Ensiksi täytyy kuitenkin maahiselle antaa lahjuksia. Tahtoo vain käydä niin, että kuukkelit pitävät huolen noista leipämuista tai suklaapalan sipareista.

Kuitenkin viime kesäkuussa kotikunnalle tehdyllä matkalla löytyi ihan oikea maahisen maja. Tulimme kummieni kotipäälle Katajamäkeen Hiitolan Nehvolassa huomasi-

Terttu, Ketola (oik.), Aila Lähteenmäki ja Airi Vihavainen ihmettelemässä maahisen majaa. Santtu Lähteenmäki filmasi tapahtuman. Raija Laaksonen otti tapahtumasta kuvan.

Terttu heitti kuohujuomaa maahisen komeaan majaan. Raija nappasi kuvan.

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. vuonna 1960
2. Puolan
3. 1 202 kilometriä
4. korohe, jolle ruumisarkku siunausta var-ten asetetaan
5. perestroika
6. vuonna 1827
7. Kihti
8. Kauhajoelle
9. zloty
10. Viestintäviraston ilmoituksen mukaan 2 022 000 kappaletta

LOIMAAN VIIALAN KONDITORIA-KAHVIO

Kauppalankatu 2, puh. 763 2001
Avoinn: Ma - pe 8.30-17

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. 7622 950, Oikokatu 3
Avoinn: ma-pe 10-17.30 la 10-14.00

KOULULUOKAT / SEURAT

Ansaitkaa 700 €!
Myymällä helposti myytävillä tuotteillamme!
Soita: 010-850 47 90

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ
Ysitie 345, 32300 MELLILÄ
Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

Erikoishammasteknikko

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

EHT-liiton jäsen

TILAA Kurkijokelainen

Koulukuja 7
32200 Loimaa
Avoinn: Ti & Pe klo 9-14
puh. (02) 762 2551
Matkapuh. 050-521 3336

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäätt Loimaan Aluesairaala

Asianajaja

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

Asianajaja,
varatuomari Jari Heikman
varatuomari Kaarina Nylamo
varatuomari Katri Nieminen
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa,
puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

Tarjoukset voimassa: perjantai - lauantai 23. - 24.9.2005.

Enemmän valinnanvaraa arkeen ja juhlaan!

Atria Marinoitu broilerin rintaleike
n. 900 g
3,99 kg

HK Camping grillimakara
500 g (3,58 kg)
179 kg

Fazer Paahtosämpylät
390 g (5,10 kg)
199 ps

Atria Saunapalvi
350 g (7,11 kg)
249 pkt

Valiojäätelö Maustetut kermajäätelöt 1,0 l
179 pkt

Spar Porsaan maustettu Uunifilee n. 1,2 kg
599 kg

Suomalainen perunapussi
2 kg (0,40 kg)
079

Alko 762 2062 **nonstop parturi** 040-765 7028 **Naisellista muotia -Loimaa** 762 2848

Kahvila Helmi 762 4432 **LOP-Kultapiste** 763 2150 **Alutiaatuiselle naiselle ja lapselle Oigatar** 762 1413 **Ritvan ja Olin Eines-kelttiä** 763 68520

SPAR LOIMAA
Kauppias Sami Toivonen
puh. (02) 763 6850
ma - pe 7-21, la 7-18

Ruokakauppa Sinun makuusi

SPAR

LAATUA EDULLISUUTTA AMMATILAISELTA

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/kiwi-istutustyöt
- Sormuksien valmistus
- Ja nyt myös lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ
KELLOLIKE
Juhani Lankinen Ky
Kauppalankatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloon vastapäätä)